

คณะจิตวิทยา

ความต้องการพื้นฐานของเด็กวัยรู่ร่ร้อนในเขตกรุงเทพมหานคร:
กรณีศึกษาสะพานพระพุทธยอดฟ้า

นางสาว ชนินทร จันทรืลา

โครงงานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยา
คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2550

BASIC NEEDS OF VAGABOND ADOLESCENTS IN BANGKOK METROPOLITAN:
A CASE STUDY OF PHRA BUDDHA YODFA BRIDGE (MEMORIAL BRIDGE)

Miss Chanintorn Chanla

A Senior Project Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Bachelor of Science in Psychology

Faculty of Psychology
Chulalongkorn University
Academic Year 2007

ชานินทร จันท์ธรา : ความต้องการพื้นฐานของเด็กวัยรุ่นเร่ร่อนในเขตกรุงเทพมหานคร:
กรณีศึกษาสะพานพระพุทธยอดฟ้า (Basic Needs of Vagabond Adolescents in
Bangkok Metropolitan: A Case Study of Phra Buddha Yodfa Bridge (Memorial Bridge)
อ.ที่ปรึกษา: รศ. ดร. พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 34 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการพื้นฐาน 4 ด้าน คือด้านร่างกาย
สติปัญญา อารมณ์บุคลิกภาพ และสังคม ของเด็กเร่ร่อนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่ม
ตัวอย่างมีทั้งสิ้น 10 คน โดยเป็นเด็กวัยรุ่นเร่ร่อนชายหญิง อายุ 12-18 ปี ที่อาศัยอยู่บริเวณสะพานพระ
พุทธยอดฟ้า กรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้เป็นการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และนำ
ข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า จากการวิเคราะห์ผลข้อมูลเชิงพรรณนาพบว่า ความต้องการพื้นฐานที่เด็ก
ต้องการมากที่สุด คือ ความต้องการด้านการเงิน รองลงมาคือ ความต้องการด้านอาชีพ นอกจากนี้ยังมี
มีความต้องการพื้นฐานด้านอื่น ได้แก่ ด้านการยอมรับจากสังคม ด้านปัจจัย 4 ด้านการศึกษา และ
ด้านครอบครัว

หลักสูตร วิทยาศาสตร์บัณฑิต
สาขาวิชาการ จิตวิทยา
ปีการศึกษา 2550

ลายมือชื่อนิสิต .....ชานินทร จันท์ธรา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

CHANINTORN CHANLA: BASIC NEEDS OF VAGABOND ADOLESCENTS IN BANGKOK METROPOLITAN: A CASE STUDY OF PHRA BUDDHA YODFABRIDGE (MEMORIAL BRIDGE): THESIS ADVISOR: ASSO. PROF.PUNTIP SIRIVUNNABOOD, Ph. D. 34 pp.

The purpose of this research was to study the basic needs of vagabond adolescents in Bangkok metropolitan. Subjects of this research were 10 male and female vagabond adolescents age between 12-18 years old who spend their lives in Phra Buddha Yodfa Bridge (Memorial Bridge). Data were collected by depth interview and analyzed by content analysis.

The results found that basic needs of vagabond adolescents were financial problems, Vocational, Social Needs, Educational, and Family.

Program Bachelor of Science

Field of study Psychology

Academic Year 2007

Student's signature...CHANINTORN CHANLA

Advisor's signature...

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ รองศาสตราจารย์ ดร. พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านกรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น ต่างๆ ในการวิจัย รวมถึงการพิจารณาตรวจแก้ไข ปรับปรุง เนื้อหาวิทยานิพนธ์ด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์ จึงขอกราบขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ พี่ๆ นักสังคมสงเคราะห์ของกรุงเทพมหานครทุกท่าน ที่ให้ความกรุณาแก่ผู้วิจัย ในการพาผู้วิจัยเข้าไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณน้องๆ ที่อาศัยอยู่บริเวณสะพานพระพุทธยอดฟ้าทุกคน ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อนๆ คณะจิตวิทยา รุ่น 3 ทุกท่าน ที่คอยให้คำแนะนำ คำปรึกษา และคอยให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดีตลอดมา

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ มารดาและสมาชิกในครอบครัว ที่คอยสนับสนุน ด้านการศึกษา และเป็นกำลังใจที่สำคัญยิ่งต่อการสำเร็จการศึกษาครั้งนี้ของผู้วิจัย

ชนินทร จันทร์ธำ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อปริญญาานิพนธ์ภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อปริญญาานิพนธ์ภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	12
ขอบเขตของงานวิจัย.....	12
คำจำกัดความ.....	12
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
2 วิธีดำเนินการวิจัย.....	13
คำถามที่ใช้ในการวิจัย.....	13
กลุ่มตัวอย่าง.....	13
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	14
วิธีดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล.....	14
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	14
การนำเสนอข้อมูล.....	14
ข้อจำกัดในการวิจัย.....	15
3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	16
4 อภิปรายผลการวิจัย.....	27
5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	29
รายการอ้างอิง.....	31
ภาคผนวก.....	33

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หากเราจะกล่าวถึง “เด็กและเยาวชน” ก็คงจะคิดไปถึงความสำคัญว่า เด็กและเยาวชนถือเป็นทรัพยากรที่สำคัญมากในการพัฒนาประเทศ เนื่องจากเป็นผู้ที่จะเติบโตเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในอนาคต แต่เด็กจะเติบโตได้อย่างมีคุณภาพหรือไม่จำเป็นต้องอาศัยผู้ใหญ่ที่คอยให้การอบรมเลี้ยงดูด้วยความรัก ความอบอุ่น และคอยดูแลปกป้องคุ้มครอง ทะนุถนอมอย่างดีทั้งทางร่างกายและจิตใจ จนกระทั่งเด็กและเยาวชนเหล่านี้มีวุฒิภาวะที่เพียงพอที่จะสามารถพึ่งพาตนเองได้ นอกจากนั้นประสบการณ์ที่ดีจากครอบครัวและสภาพแวดล้อมจะเป็นส่วนช่วยในการหล่อหลอมให้เด็กและเยาวชนเติบโตกลายเป็นผู้ใหญ่ที่มีพร้อมทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี อีกทั้งยังกลายเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต ดังคำกล่าวที่ว่า “เด็กที่ดีในวันนี้ คือ ผู้ใหญ่ที่ดีในวันข้างหน้า”

แต่ในปัจจุบันนี้สภาพสังคมไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงไปมากในทุกๆ ด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง ตลอดจนศาสนา วัฒนธรรมและประเพณี จึงเป็นเหตุทำให้วิถีการดำเนินชีวิตของคนในสังคมเปลี่ยนแปลงไปด้วย นั่นคือ คนในสังคมไทยปัจจุบันนี้ดำเนินชีวิตโดยปราศจากคุณธรรมและจริยธรรม มีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ตอบแทนที่เป็นวัตถุมีค่ามากกว่าให้ความสำคัญในเรื่องของจิตใจ ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาสังคมต่างๆ ขึ้นภายในสังคมไทยตามมาภายหลังเป็นจำนวนมาก เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด เป็นต้น และปัญหาสังคมที่สำคัญปัญหาหนึ่ง ซึ่งเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเด็กกลุ่มหนึ่งโดยตรง นั่นก็คือ ปัญหาเด็กเร่ร่อน

สำหรับ “เด็กเร่ร่อน” ถือได้ว่าในสังคมไทยนั้นมีมานานแล้วตั้งแต่ในอดีต ซึ่งในขณะนั้นสังคมไทยยังไม่ให้ความสำคัญ ทั้งยังไม่ตระหนักเกี่ยวกับปัญหาเด็กเร่ร่อนว่าเป็นปัญหาเท่าใดนัก จนกระทั่งเด็กกลุ่มนี้ค่อยๆ มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นและมีลักษณะของปัญหาที่รุนแรงขึ้น ดังจะเห็นได้จาก การศึกษาวิจัยสถานการณ์และปัญหาเด็กเร่ร่อนในประเทศไทย เพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์เชิงรุก การแก้ไขปัญหาเด็กเร่ร่อนในระยะ 3 ปี (พ.ศ.2549-2551) ที่คณะกรรมการพัฒนายุทธศาสตร์สำหรับแก้ไขปัญหาดูแลเด็กยากจนและเด็กด้อยโอกาส มอบหมายให้คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นำทีมโดย ดร.สมพงษ์ จิตระดับ อาจารย์คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่าเด็กเร่ร่อน

ในปัจจุบันมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากสาเหตุของโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนไป เกิดปัญหาการสร้างความเป็นธรรมในสังคม การกระจายรายได้ที่แตกต่างกัน เกิดการขยายตัวตามเมืองใหญ่ๆ ประชาชนละทิ้งถิ่นฐานอพยพเข้าสู่ตัวเมืองในสภาพที่ไม่พร้อม ขัดสนยากจน ต้องอาศัยอยู่ในชุมชนแออัด สองข้างทางรถไฟ บุกรุกที่สาธารณะ ทำให้เกิดการเพิ่มจำนวนเด็กเร่ร่อนในประเทศไทยมากขึ้น

สำหรับจำนวนเด็กเร่ร่อนในกรุงเทพมหานครนั้นพบว่ามียุวกวมนาน โดยเด็กกลุ่มนี้กระจายตัวอยู่ตามเขตต่างๆ ของกรุงเทพฯ และจำนวนของเด็กเร่ร่อนในกรุงเทพมหานคร มีแนวโน้มที่จะเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากในปัจจุบันกระแสการย้ายถิ่นของประชากรจากภูมิภาคต่างๆ เข้าสู่กรุงเทพมหานคร เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับบทบาทของสถาบันครอบครัวที่อ่อนแอและเสื่อมถอยลง รวมทั้งกระแสสิทธิพลภายนอกต่างๆ ล้วนส่งผลต่อเด็กและเยาวชนในปัจจุบัน อีกทั้งเป็นแรงผลักดันให้เด็กและเยาวชนกลุ่มหนึ่งผันตัวเองกลายมาเป็นเด็กเร่ร่อนในที่สุด

ยิ่งไปกว่านั้น สภาพความรุนแรงของสถานการณ์เด็กเร่ร่อนที่เห็นได้ชัดในปัจจุบัน คือ อายุของเด็กเร่ร่อนที่มีแนวโน้มลดลง ซึ่งเด็กกลุ่มนี้เป็นเด็กที่อยู่ในวัยเรียน แต่กลับไม่ได้เรียนหนังสือตามที่ควรจะเป็น จึงทำให้ขาดการพัฒนาพื้นฐาน อีกทั้งเด็กเร่ร่อนส่วนใหญ่ติดสารเสพติดประเภทต่างๆ จนส่งผลให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา ทั้งปัญหาการลักขโมย รวมไปถึงอาชญากรรมที่ร้ายแรงอื่นๆ

ในปัจจุบันนี้ถือได้ว่า “ปัญหาเด็กเร่ร่อน” เป็นปัญหาที่กำลังได้รับการสนใจจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนอย่างมาก เนื่องจากเด็กกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงสูง มีสภาพการดำเนินชีวิตที่ดำเนินไปเพื่อการอยู่รอดไปวันๆ ทั้งยังไม่มี ความมั่นใจในอนาคตและไร้ความหวังใดๆ จึงเป็นกลุ่มที่เข้าถึงได้ยากที่สุด ดังนั้นหน่วยงานและกลุ่มองค์กรต่างๆ จึงให้ความสำคัญกับเด็กกลุ่มนี้มากขึ้นกว่าในอดีต โดยเฉพาะมีการให้ความสำคัญกับสิทธิของเด็กกลุ่มนี้มากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (The Convention on Rights of the Child) (ไตรรัตน์ ฟ้าปกาสิต, 2543) ซึ่งประกอบไปด้วย 1) สิทธิทั่วไป 2) สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครอง รวมถึงมีมาตรการควบคุมการเอาเปรียบทางเศรษฐกิจ การเอาเปรียบทางเพศ และการป้องกันจากการละเมิดและทอดทิ้งในรูปแบบอื่น 3) สิทธิเรื่องสถานภาพของการเป็นพลเมืองของเด็ก 4) สิทธิในเรื่องการพัฒนาและสวัสดิการ รวมถึงสิทธิที่เด็กจะมีมาตรฐานความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และ 5) สิทธิของเด็กในสถานการณ์ยากลำบาก

จากที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้นทั้งหมดนี้ เพื่อแสดงให้เห็นถึงปัญหาเด็กเร่ร่อนซึ่งเป็นกลุ่มคนด้อยโอกาสที่สามารถจะก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ในสังคมตามมาภายหลังได้อย่างมาก ดังนั้น ปัญหาเด็กเร่ร่อนจึงเป็นปัญหาที่สมควรได้รับการแก้ไขอย่างรวดเร็วที่สุด ผู้วิจัยได้ตระหนักแล้วว่า การจะแก้ปัญหารื่องเด็กเร่ร่อนให้ได้ผลดีที่สุดนั้น จะต้องเริ่มจากการทำความเข้าใจเด็กๆ กลุ่มนี้ในทุกแง่มุม และการรู้ถึงความต้องการของเด็กกลุ่มนี้ก็เป็นแง่มุมหนึ่งที่จะต้องทำความเข้าใจ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงความต้องการพื้นฐานของเด็กเหล่านี้ เพราะหากเข้าใจว่าเด็กกลุ่มนี้มีความต้องการพื้นฐานในเรื่องใดบ้าง ก็จะนำไปสู่การเข้าใจในตัวตนของเด็กกลุ่มนี้มากยิ่งขึ้น และนำไปสู่การให้การดูแลช่วยเหลือที่ถูกต้องเหมาะสมกับความต้องการที่มีตามวัย ซึ่งจะนำไปสู่การมีพัฒนาการตามวัยของเด็กกลุ่มนี้ และการพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมตามวัยนี้เอง จะส่งผลให้เด็กๆ กลุ่มนี้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเจริญเติบโตเป็นทรัพยากรที่มีค่าของสังคมต่อไปในอนาคต

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เสนอหัวข้อเนื้อหาโดยเรียงลำดับดังต่อไปนี้

1. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเด็กเร่ร่อน
2. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเด็กเร่ร่อน

1.1 ความหมายของเด็กเร่ร่อน

มีผู้ให้ความหมายของเด็กเร่ร่อนไว้ ดังนี้

ดร. สายสุรี จุติกุล (2535) ให้ความหมายของเด็กเร่ร่อนว่า

เด็กเร่ร่อน หมายถึง เด็กที่ไม่ได้อาศัยอยู่กับครอบครัว และเร่ร่อนตามถนนหรือสาธารณะสถาน มาจากภาษาอังกฤษคำว่า Street Children ซึ่งมีความหมายกว้าง อาจแบ่งได้ดังนี้

1. เด็กที่มีอาชีพอยู่บนท้องถนน หมายถึงรวมถึงเด็กที่ขายพวงมาลัย ดอกไม้หรือหนังสือพิมพ์ หรืออาจเข็ดกระจะกรรต ขายขนมหรืออื่นๆ ตามสี่แยกหรือตามถนนทั่วไป เด็กเหล่านี้อาจมีครอบครัว หรือไม่มีครอบครัวที่อาศัยอยู่ด้วยก็ได้

2. เด็กที่มีอาชีพอยู่ข้างถนน เด็กเหล่านี้อาจเป็นเด็กขอทาน ขายหมากฝรั่ง รับจ้างชั่วคราวรถแท็กซี่ และอื่นๆ เด็กเหล่านี้อาจมีครอบครัวหรือไม่มีครอบครัวที่อาศัยอยู่ด้วยก็ได้

3. เด็กเร่ร่อนนอนตามใต้สะพาน ตามตลาด ตามหาดทราย หรือสถานที่กำลังก่อสร้าง หรือใต้ถุนอาคารใหญ่ๆ ที่ไม่มีใครดูแลหรือเข้มงวด เด็กเหล่านี้อาจมีอาชีพที่แน่นอนหรือไม่มีอาชีพ และมักเป็นเด็กที่ไม่มีครอบครัวอาศัยอยู่ด้วย

เด็กทั้งสามกลุ่มนี้บางที่แยกแยะออกจากกันโดยเด็ดขาดมิได้ เช่น บางที่เด็กในกลุ่มที่สาม อาจมีอาชีพตามเด็กกลุ่มที่ 1 หรือ 2 ก็ได้ เป็นต้น

วัลลภ ดังคนานุรักษ์ (2535) ได้ให้ความหมายของเด็กเร่ร่อนในสังคมไทย เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. เด็กเร่ร่อนตามวิถีชีวิตครอบครัว ลักษณะของเด็กเร่ร่อนกลุ่มนี้เปรียบเหมือนกับ “ยิปซี” ที่อพยพเคลื่อนย้ายไปหากินตามที่ต่างๆ เด็กกลุ่มนี้จะเร่ตามครอบครัวไปตามแหล่งงานใหม่ ได้แก่

งานในไร่อ้อย งานกรีดยางในสวน จนถึงงานตามแหล่งก่อสร้างทั่วไป และงานขอทานที่เร่ขอและพักตามข้างทางในเมืองใหญ่

2. เด็กเร่ร่อนตามวิถีชีวิตของตน ลักษณะของเด็กเร่ร่อนกลุ่มนี้ ส่วนใหญ่จะเป็นเด็กที่ได้รับแรงผลักดันอย่างรุนแรงจากครอบครัว ตั้งแต่ความแร้นแค้นอดอยากในครอบครัว การถูกดูต่ำและตบตีเป็นประจำ การถูกบังคับใช้แรงงานอย่างหนัก จนเด็กๆ ทนรับสภาพแบบนี้ไม่ไหวจึงหนีออกจากบ้านมาเร่ร่อนไปในทุกหนทุกแห่งเพื่อความอยู่รอดของตนเอง

นอกจากนั้นยังมีการสรุปความหมายของเด็กเร่ร่อนอีกว่าหมายถึง “เด็กไร้ที่พึ่งพึ่งอาศัยอย่าง เป็นสุข มีวิถีชีวิตที่ขาดเสียซึ่งพื้นฐานการครองชีวิตในรูปของปัจจัยสี่ ดำรงตนอย่างไร้สวัสดิภาพส่วนบุคคลในสังคม” (วัลลภ ตั้งคณานุกรักษ์, 2535)

1.2 ประเภทของเด็กเร่ร่อน

ไตรรัตน์ ฟ้าปกาสิต (2543) ได้แบ่งประเภทของเด็กเร่ร่อนออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. กลุ่มเด็กเร่ร่อนขอทาน ชีวิตเด็กเร่ร่อนต้องคุ้นเคยกับการขอทานเช่นเดียวกับสุดแล็กเกอร์ ทินเนอร์ หรือกาว ยังไม่เคยมีใครยึดการขอทานเป็นอาชีพไปจนโต เพราะงานง่ายและได้ผลเร็วแบบนี้จะเป็นไปด้วยสาเหตุ 2 ประการ คือ 1) เป็นเด็กอายุน้อย จึงกล้าขอทานและคนรู้สึกสงสาร และ 2) ช่วงระยะเวลาเร่ร่อนยังไม่นาน ความเจตจำนงต่อสังคมจึงไม่มี เพื่อความอยู่รอดจึงทำ แต่เมื่อโตขึ้น (12 ปีขึ้นไป) พฤติกรรมขอทานจึงเปลี่ยนไปในลักษณะอื่น เพราะโตขึ้นเป็นหนุ่มสาวแล้วทำให้ไม่กล้าขอทานและขัดกับลักษณะส่วนตัวที่มีความหยิ่ง รักศักดิ์ศรี และไม่ชอบให้ใครว่าร้ายต่อหน้า

2. กลุ่มออกแรงประกอบอาชีพ เด็กเร่ร่อนกลุ่มนี้จะเป็นกลุ่มที่มีแนวโน้มไปในด้านดี โดยตั้งความหวังว่า จะหางานทำแล้วส่งเงินกลับบ้าน กลุ่มนี้เปลี่ยนงานบ่อยมาก เพราะรู้สึกว่าถูกเอาเปรียบค่าจ้างน้อย และต้องการมีอิสระสูง

3. กลุ่มก่อวินาศกรรม ปกติเด็กเร่ร่อนกลุ่มนี้จะมีอิสระเป็นของตนเองสูง และไม่ยึดติดกับใคร แต่การรวมกลุ่มของเด็กพวกนี้เกิดจากการเข้าไปหักทลายกัน เพราะเป็นเด็กเร่ร่อนเหมือนกัน แล้วรวมตัวอยู่ด้วยกันเป็นกลุ่มแก๊ง เด็กที่มีประสบการณ์จัดเจนกว่าจะทำตัวเป็นหัวหน้า มีการมั่วสุมและหาเด็กเล็ก

เพื่อไปเป็นสมุนในการใช้งาน เริ่มตั้งแต่การขทาน ลักขโมย ฉกฉวย เด็กเร่ร่อนเหล่านี้จำนวนไม่น้อยที่ตกเป็นเครื่องมือผู้ใหญ่

4. กลุ่มชายบริการทางเพศ เด็กหญิงและเด็กชายที่ออกมาเร่ร่อนหนทางชีวิตจะแคบ เพราะมักต้องตกเป็นเหยื่อของกามารมณ์ อาจจะเป็นในกลุ่มเด็กเร่ร่อนด้วยกัน หรือบุคคลอื่นโดยทั่วไป จนกระทั่งหันมาขายตัว อาจอยู่ในสังกัดหรือเป็นอิสระก็ได้

1.3 สาเหตุที่เด็กออกมาเร่ร่อน

แบ่งออกเป็น 3 ประการ ดังนี้

1. สาเหตุจากครอบครัวและผู้ปกครอง

1.1 สภาพครอบครัวแตกแยก พ่อแม่หย่าร้างกัน พ่อแม่ทะเลาะกันเป็นประจำ ความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้เด็กไม่มีความผูกพันกับครอบครัว

1.2 การเลี้ยงดูลูกที่ไม่เหมาะสม และไม่ได้ทำหน้าที่ตามบทบาทของตนอย่างเพียงพอ เช่น การลงโทษลูกอย่างรุนแรง หรือทอดทิ้งไม่เอาใจใส่ รวมทั้งการเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีแก่ลูก เช่น เล่นการพนัน ติดยาเสพติด เป็นต้น

1.3 สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ความยากจนทำให้เด็กขาดโอกาสที่จะได้รับการพัฒนาในด้านต่างๆ ซึ่งอาจทำให้เกิดการมั่วสุมกับเพื่อนที่ไม่ดีและถูกชักจูงไปในทางที่ไม่เหมาะสม

2. สาเหตุจากตัวเด็กเอง

2.1 เด็กเป็นผู้รับผลกระทบจากแรงผลักดันภายในบ้านและแรงดึงดูดจากภายนอกบ้าน

2.2 นิสัยของเด็กอยู่ในช่วงวัยสนุก อยากรู้อยากเห็น รักอิสระ และค่อนข้างติดเพื่อน

2.3 เด็กที่มีปัญหาในบ้านเข้ากับคนอื่นไม่ได้จึงออกไปแสวงหาคนที่เข้าใจนอกบ้าน

2.4 เด็กที่มีระดับสติปัญญาต่ำ มีพัฒนาการทางด้านสมองและร่างกายช้า มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ไม่อยากเรียนหนังสือ และมีขีดความสามารถในการแก้ปัญหาจำกัด เด็กเหล่านี้จะถูกชักจูงได้ง่าย

3. สาเหตุจากสังคมภายนอก

สภาพแวดล้อม ความเจริญเติบโตทางด้านวัตถุนิยม สภาพสังคมและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ยังมีอิทธิพลของสื่อที่ถ่ายทอดค่านิยมที่ฟุ้งเฟ้อให้เด็กได้ลอกเลียนแบบพฤติกรรมต่างๆ

1.4 แหล่งที่พักอาศัยของเด็กเร่ร่อนในกรุงเทพมหานคร

เด็กเร่ร่อนในกรุงเทพมหานครนั้นส่วนใหญ่เป็นเด็กต่างจังหวัดที่เดินทางเข้ามา ดังนั้นเด็กเหล่านี้มักจะอาศัยอยู่ในบริเวณชุมชนสาธารณะขนาดใหญ่ที่มีผู้คนสัญจรไปมาเป็นจำนวนมาก สถานที่ที่สามารถหาเลี้ยงชีพได้สะดวกและอาศัยหลับนอนได้

ไตรรัตน์ ฟ้าปกาสิต (2543) มีการกล่าวถึงแหล่งที่พักที่เป็นแหล่งใหญ่ๆ 5 แห่ง ดังนี้

1. พื้นที่หัวลำโพง

พื้นที่หัวลำโพงเป็นชุมชนทางรถไฟและเป็นสถานีปลายทางของเด็กเร่ร่อนจำนวนมากที่อาศัยติดขบวนรถไฟเข้ากรุงเทพฯ แรกเริ่มเด็กหลายคนใช้เป็นที่พักพิงอยู่อาศัยชั่วคราว เพราะยังไม่รู้จะเร่ร่อนไปไหนต่อ แต่เมื่ออยู่ไปแล้วก็พบว่าหัวลำโพงเป็นแหล่งที่มีเด็กเร่ร่อนจำนวนมาก เด็กใหม่จะได้รับการชักชวนจากเด็กเก่า ได้รับการแนะนำถึงวิธีการหาเลี้ยงชีพ ไม่ว่าจะเป็นด้วยการขอทาน เก็บขวดพลาสติกขาย หรือการแสวงหาอาหารเพื่อประทังชีวิต หัวลำโพงหรือที่รู้จักกันในกลุ่มเด็กเร่ร่อนว่า “อู่ข้าวอู่น้ำ” จึงกลายเป็นที่อยู่ถาวรของเด็กเร่ร่อนและมีเด็กอีกหลายคนที่เร่ร่อนมาจากพื้นที่อื่นๆ ในกรุงเทพฯ มาปักหลักอาศัยอยู่ที่นี้

2. พื้นที่สนามหลวง

พื้นที่สนามหลวงเป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่เด็กเร่ร่อนเกือบทุกคนรู้จัก ไม่ว่าจะเป็นเด็กเร่ร่อนจากแถบใดของกรุงเทพฯ ก็ตาม เนื่องจากมีสายรถประจำทางหลายสายผ่านและมีจุดหมายปลายทางที่สนามหลวงเมื่อเด็กนั่งรถประจำทางลงทางมาก็มักจะแวะลงที่สนามหลวง เพราะที่นี้เด็กจะมีโอกาสหาเลี้ยงชีพได้ง่าย ดังนั้นสนามหลวงจึงเป็นพื้นที่ที่เด็กเร่ร่อนทุกคนมีโอกาสได้มาสัมผัส อาจจะเป็นลักษณะของการลงทาง การมาเที่ยว มาอยู่อาศัย หรือเป็นทางผ่านก่อนจะไปปักหลักอยู่ที่อื่น สนามหลวงจึงมีทั้งเด็กที่เพิ่งออกมาเร่ร่อนเป็นครั้งแรก และเด็กที่มีประสบการณ์เร่ร่อนมาแล้วอย่างโชกโชน

3. พื้นที่เชิงสะพานพุทธ

พื้นที่เชิงสะพานพุทธเป็นชุมชนสาธารณะอีกแห่งหนึ่งที่มีผู้คนผ่านไปมาเป็นจำนวนมาก เป็นทั้งต้นทางรถประจำทาง ท่าเรือ และสวนสาธารณะ ประกอบกับอยู่ใกล้ปากคลองตลาด จึงมีความคึกคักจอแจตลอดทั้งวัน นอกจากเป็นแหล่งทำมาหากินแล้ว เด็กเร่ร่อนจากที่ต่างๆ ยังชอบไปใช้พื้นที่เชิงสะพานพุทธเป็นที่อาบน้ำ กระโดดน้ำเล่น เนื่องจากมีใ้ปะขนาดใหญ่ และมีที่ปลอดภัยสำหรับดมกาวที่ตำรวจ

ไม่สามารถตามจับได้ มีสวนสาธารณะสำหรับวิ่งเล่นหน้าพระบรมรูปรัชกาลที่ 1 และมีที่หลบนอนที่ค่อนข้างปลอดภัย

4. พื้นที่สวนศรีนครินทร์

พื้นที่สวนศรีนครินทร์เป็นสวนสาธารณะ ซึ่งมีทำเลติดต่อกับห้างสรรพสินค้าใหญ่ เป็นย่านชุมชนที่ใหญ่อีกแห่งหนึ่งของกรุงเทพฯ ที่เด็กเร่ร่อนใช้เป็นที่พักอาศัยกินอยู่ หลับนอนและหารายได้ พื้นที่นี้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับพื้นที่ตลาดหมอชิต ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการเร่ร่อนของเด็กหลายคนที่ติดรถโดยสารมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ และเชื่อมโยงกับพื้นที่อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ ซึ่งเป็นสถานที่ชุมชน เพราะเป็นชุมทางของรถประจำทางหลายสาย ที่มีทั้งร้านค้า แผงลอย และผู้คนสัญจรไปมาตลอดทั้งวัน จึงเป็นที่ทำมาหากินของเด็กเร่ร่อนจำนวนมาก

5. พื้นที่พัฒนพงษ์

พื้นที่พัฒนพงษ์เป็นแหล่งบันเทิงเรียมย์ยามราตรีของคนกรุงเทพฯ และนักท่องเที่ยวต่างชาติ พื้นที่นี้มีทั้งเด็กเร่ร่อนที่มาจากต่างจังหวัดและในกรุงเทพฯ จากย่านสลัมแถวโรงเรียนศึกษานารี สลัมคลองเตย เด็กเหล่านี้ล้วนมีปัญหาครอบครัว พ่อแม่เสียชีวิต เลิกกัน หรือพ่อแม่ปล่อยปละละเลย เด็กบางคนเที่ยวเร่ร่อนมาเรื่อยจนมาเจอแหล่งพัฒนพงษ์ จึงยึดเป็นแหล่งทำมาหากิน แต่โดยส่วนใหญ่แล้วพบว่าเด็กเร่ร่อนที่ประจำอยู่พื้นที่นี้จะเคยเร่ร่อนอยู่แหล่งอื่นมาก่อน เช่น สนามหลวง สะพานพุทธ เด็กจะรู้จักพัฒนพงษ์จากการบอกเล่าของเพื่อนเด็กเร่ร่อนด้วยกัน หรือได้รับการชักชวนจากนายหน้าหาเด็กขายบริการ พื้นที่นี้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับพื้นที่สวนลุมพินีซึ่งเป็นที่พักนอนของเด็กเร่ร่อนในช่วงกลางวัน

นอกจากแหล่งใหญ่ๆ ทั้ง 5 แห่งดังกล่าว ในปัจจุบันยังมีเด็กเร่ร่อนกระจายตัวอยู่กันเป็นจำนวนมาก เช่น พื้นที่สยามสแควร์ พื้นที่รามคำแหง พื้นที่วงเวียนใหญ่ พื้นที่บางแค เป็นต้น

2. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีงานพัฒนาการ (Developmental Task)

ศาสตราจารย์โรเบิร์ต ฮาวิกเฮิร์ส (Robert Havighurst, 1953-1972) ได้ให้ชื่องานที่มนุษย์ทุกคนต้องทำตามวัยว่า “งานพัฒนาการ” (Developmental Task) และได้ให้ความหมายว่า “เป็นงานที่มนุษย์ทุกคนจะต้องทำในแต่ละวัยของชีวิต สมฤทธิ์ผลของงานพัฒนาการแต่ละวัย มีความสำคัญมาก เพราะจะเป็นรากฐานของการเรียนรู้งานพัฒนาขั้นต่อไป ถ้าเด็กประสบความสำเร็จในงานพัฒนาการตั้งแต่แรกเริ่มของชีวิต จะช่วยให้มีความก้าวหน้าและความสำเร็จในงานพัฒนาการขั้นต่อไปเป็นผลให้มีความสุข แต่ถ้าเด็กประสบความสำเร็จไม่ประสบความสำเร็จในงานพัฒนาการ จะทำให้มีปัญหาที่จะทำงานพัฒนาการขั้นต่อไปได้สำเร็จ พร้อมทั้งทำให้ไม่มีความสุขและสังคมจะไม่ยอมรับ”

ในการสร้างทฤษฎีงานพัฒนาการ ฮาวิกเฮิร์สถือว่าการพัฒนาการของมนุษย์ไม่ได้ขึ้นกับปัจจัยทางสรีระหรือชีวะเพียงอย่างเดียว สังคมและวัฒนธรรมและปัจจัยทางจิตวิทยา (Psychological factor) ของแต่ละบุคคลมีอิทธิพลในการพัฒนาการของบุคคลด้วย ดังนั้น ฮาวิกเฮิร์สได้สรุปว่า ตัวแปรที่สำคัญในการพัฒนามี 3 อย่าง คือ 1) วุฒิภาวะทางร่างกาย 2) ความมุ่งหวังของสังคมและกลุ่มที่แต่ละบุคคลเป็นสมาชิก 3) ค่านิยม แรงจูงใจ ความมุ่งหวังส่วนตัว และความทะเยอทะยานของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นปัจจัยทางจิตวิทยา

ลำดับชั้นของงานพัฒนาการของฮาวิกเฮิร์สแบ่งออกเป็น 6 วัย คือ 1) วัยทารกและวัยเด็กตอนต้น 2) วัยเด็กระยะกลาง 3) วัยรุ่น 4) วัยผู้ใหญ่ระยะต้น 5) วัยกลางคน 6) วัยชรา

งานพัฒนาการของวัยรุ่น (อายุ 12-18 ปี)

1. สามารถสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมวัย ทั้งเพศเดียวกันและต่างเพศได้อย่างมีวุฒิภาวะหรือแบบผู้ใหญ่
2. สามารถที่จะแสดงบทบาททางสังคมได้อย่างเหมาะสมกับเพศของตน
3. ยอมรับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและสามารถปรับตัวได้
4. มีความอิสระทางด้านจิตใจและอารมณ์จากพ่อแม่และผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิด
5. เลือกและเตรียมตัวที่จะเลือกอาชีพในอนาคต
6. เตรียมตัวเพื่อการแต่งงานและการมีครอบครัว

7. พัฒนาทักษะทางเชาวน์ปัญญาและความคิดรวบยอดต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับการเป็นสมาชิกของชุมชนที่มีสมรรถภาพ
8. มีความต้องการที่จะแสดงพฤติกรรมที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รศ. ดร. พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ และคณะ (2522) ได้ศึกษาความต้องการพื้นฐานและความสนใจในอาชีพของเด็กเร่ร่อนวัยรุ่น โดยศึกษาจากการสัมภาษณ์เด็กในสถานแรกรับเด็กชายและเด็กหญิงของกรมประชาสงเคราะห์ 4 แห่ง รวม 200 คน ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการพื้นฐานของเด็กมากที่สุดคือ การศึกษาและอาชีพ ซึ่งเมื่อพิจารณาในแต่ละสถานแรกรับ มีปัญหาความต้องการคล้ายคลึงกัน นอกจากสถานแรกรับเด็กชายที่บ้านปากเกร็ด มีปัญหาความต้องการพื้นฐานด้านการเงินมากที่สุด อาชีพที่เด็กมีความสนใจมากที่สุด คือ งานบริการ ศิลปะ ดนตรี และวรรณกรรม ตามลำดับ

ต่อมาได้มีการวิจัยเกี่ยวกับสาเหตุและลักษณะนิสัยของเด็กเร่ร่อน ดังจะพบได้ในงานวิจัยของ วิไลวัจน์ กฤษณะภูติและคณะ (2527) ที่ได้ศึกษาเรื่อง สาเหตุที่ทำให้เด็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นเด็กเร่ร่อนจรจัด โดยศึกษาความต้องการและทัศนคติของเด็กเร่ร่อนที่มารับการสงเคราะห์ ณ สถานแรกรับเด็กชายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จ.ขอนแก่น จำนวน 72 คน โดยการสัมภาษณ์และสังเกตพฤติกรรมเด็กอีก 7 คน พบว่า เด็กส่วนใหญ่อายุน้อยอยู่ระหว่าง 9-15 ปี การศึกษาต่ำ และสาเหตุที่เร่ร่อนเพราะนิสัยเฉพาะตัวเด็ก เช่น ชอบเที่ยวเตร่ เกียจคร้าน ครอบครัแตกแยก ความสัมพันธ์ในบ้านไม่ดี หนีโรงเรียน ต้องการความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่

นอกจากนี้สาเหตุและลักษณะเฉพาะของเด็กเร่ร่อนยังมีการศึกษาเพิ่มเติม และพบได้ในงานวิจัยของสุนันทา เสียงไทยและคณะ (2531) ซึ่งทำวิจัยเรื่อง เด็กและเยาวชนเร่ร่อนจรจัด: สภาพปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไข โดยศึกษาเด็กเร่ร่อน จำนวน 175 คน เป็นเด็กเร่ร่อนที่อยู่ ในสถานสงเคราะห์ 47 คน และเด็กเร่ร่อนตามที่สาธารณะ 128 คน พบว่า เด็กส่วนใหญ่มาจากต่างจังหวัด มีการศึกษาต่ำ ไม่ได้เรียนหนังสือ สาเหตุเพราะพ่อแม่ยากจน สาเหตุที่เด็กหนีออกจากบ้านเพราะได้รับการบีบบังคับจากที่บ้าน เช่น พ่อแม่ลงโทษ เสียสติ พ่อแม่ทอดทิ้ง สภาพความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่ดี และต้องการหางานทำ เด็กๆ ส่วนใหญ่ขาดแรงกระตุ้นและการสร้างสรรค์ในทางที่ดี

ลักษณะการอยู่ร่วมกันของเด็กเร่ร่อนมักจะอาศัยอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ตามแหล่งที่สาธารณะต่างๆ ตัวอย่างเช่น การวิจัยของไตรรัตน์ ฟ้าปกาสิต (2543) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง วิถีชีวิตและโลกทัศน์ของเด็กเร่ร่อน ในกรุงเทพมหานคร: ศึกษากรณีบริเวณสถานีรถไฟกรุงเทพ (หัวลำโพง) โดยศึกษาโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เด็กชายจำนวน 10 คน อายุระหว่าง 7-18 ปี พบว่า ทั้งสภาพแวดล้อมทางครอบครัวและสภาพแวดล้อมทางสังคมมีแรงเกี่ยวพันซึ่งผลักดันให้เด็กละทิ้งบ้านออกมาเป็นเด็กเร่ร่อน และวิถีชีวิตและโลกทัศน์ของพวกเขาส่วนใหญ่ถูกขัดเกลาโดยกลุ่มเพื่อน พวกเขาเองตัวเองว่าเหมือนคนกลุ่มอื่นๆ ที่มีทั้งคนดีและไม่ดี พวกเขา มองว่าเด็กเร่ร่อนไม่ใช่ผู้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือเป็นผู้ก่อความยุ่งยาก

นอกจากนั้น ยังมีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการต่างๆ ที่เด็กกลุ่มนี้ต้องการเพื่อใช้ในการดำเนินชีวิต ดังจะพบได้จากการศึกษาของสุทธิลักษณ์ ไชยเมือง (2544) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัญหาและความต้องการของเด็กเร่ร่อนในเขตเทศบาลนครอุดรธานี โดยมุ่งศึกษาเด็กเร่ร่อนทั้งชายและหญิง ทั้งประเภทเร่ร่อนชั่วคราวและเร่ร่อนถาวร จำนวน 10 คน ที่มีอายุไม่เกิน 18 ปี พบว่า เด็กเร่ร่อนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวยากจนและขาดความอบอุ่นในครอบครัว เด็กออกจากบ้านเพราะต้องการหางานทำช่วยเหลือครอบครัว เด็กส่วนใหญ่ต้องการมีอาชีพที่มั่นคงและบางส่วนต้องการเรียนต่อ

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความต้องการพื้นฐาน 4 ด้าน คือด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์บุคลิกภาพ และสังคม ของเด็กเร่ร่อนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร: กรณีศึกษาสะพานพระพุทธยอดฟ้า

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง

- เด็กเร่ร่อนชายหญิง จำนวน 10 คน อายุระหว่าง 12-18 ปี ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร เลือกสุ่มจากเด็กเร่ร่อนที่อาศัยอยู่บริเวณสะพานพุทธ

2. คำถามที่ใช้ในการวิจัย

- เด็กเร่ร่อนมีความต้องการพื้นฐานในเรื่องใดบ้างที่จะทำให้เขามีพัฒนาการตามวัย

คำจำกัดความ

เด็กวัยรุ่นเร่ร่อน หมายถึง เด็กชายและเด็กหญิง ที่ไม่ได้อาศัยอยู่กับครอบครัว และเร่ร่อนไปตามถนนหรือสถานที่สาธารณะต่างๆ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รับทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความต้องการพื้นฐานของเด็กเร่ร่อน เพื่อนำไปเป็นแนวทางสำหรับผู้เกี่ยวข้องในการจัดกระบวนการให้ความช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนที่มีอยู่ในปัจจุบันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

2. สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนหรือแนวทางในการป้องกันการเพิ่มจำนวนขึ้นของเด็กเร่ร่อน

บทที่ 2

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (กรณีศึกษา) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการพื้นฐาน 4 ด้าน คือด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์บุคลิกภาพ และสังคม ของเด็กเร่ร่อนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

คำถามที่ใช้ในการวิจัย

เด็กเร่ร่อนมีความต้องการพื้นฐานในเรื่องใดบ้างที่จะทำให้เขามีพัฒนาการตามวัย

กลุ่มตัวอย่าง

เด็กเร่ร่อนชายหญิง จำนวน 10 คน อายุระหว่าง 12-18 ปี ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร เลือกสุ่มจากเด็กเร่ร่อนที่อาศัยอยู่บริเวณสะพานพุทธ แบ่งเป็น เด็กเร่ร่อนชาย จำนวน 7 คน และเด็กเร่ร่อนหญิง จำนวน 3 คน รายละเอียดดังนี้

- คนที่ 1 เพศชาย อายุ 16 ปี
- คนที่ 2 เพศชาย อายุ 17 ปี
- คนที่ 3 เพศชาย อายุ 13 ปี
- คนที่ 4 เพศชาย อายุ 13 ปี
- คนที่ 5 เพศชาย อายุ 15 ปี
- คนที่ 6 เพศชาย อายุ 12 ปี
- คนที่ 7 เพศชาย อายุ 14 ปี
- คนที่ 8 เพศหญิง อายุ 13 ปี
- คนที่ 9 เพศหญิง อายุ 14 ปี
- คนที่ 10 เพศหญิง อายุ 14 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยนำมาจากแบบสัมภาษณ์ของสุทธิลักษณ์ ไชยเมือง แบ่งข้อคำถาม เป็น 4 ส่วน คือ

1. สภาพโดยทั่วไป 2 ข้อคำถาม
2. กระบวนการเข้าสู่การเป็นเด็กเร่ร่อน 2 ข้อคำถาม
3. วิธีการดำเนินชีวิต 6 ข้อคำถาม
4. ความต้องการ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต 4 ข้อคำถาม

วิธีดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ดังนี้

1. ในการสัมภาษณ์ ใช้รูปแบบการสัมภาษณ์ที่ไม่เป็นทางการ โดยในการสัมภาษณ์จะไม่มี การบันทึกเสียง เพื่อเด็กจะได้ให้ความร่วมมือและไม่เกิดความไม่ไว้วางใจ
2. มีการสังเกตร่วมกับการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตพฤติกรรมและการใช้ชีวิตของกลุ่ม ตัวอย่าง โดยทำการสังเกตทั้งขณะทำการสัมภาษณ์และไม่ได้สัมภาษณ์ โดยมีการสังเกตเป็นจำนวน 6 ครั้ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนาข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

การนำเสนอข้อมูล

นำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา โดยเสนอในประเด็นดังต่อไปนี้

1. สภาพโดยทั่วไป
2. สาเหตุที่ออกมาเร่ร่อน
3. วิธีการและปัญหาในการดำเนินชีวิต
4. ความต้องการทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ข้อจำกัดในการวิจัย

1. ข้อมูลที่ได้จากเด็กเหล่านี้มีทั้งข้อมูลที่เป็นจริงและเป็นเท็จ เราจึงไม่สามารถแน่ใจได้ว่าข้อมูลที่ได้เป็นจริงหรือเท็จ จึงต้องขึ้นอยู่กับสัมพันธภาพที่มีกับเด็กกลุ่มนี้
2. ข้อจำกัดเรื่องระยะเวลาที่ทำการเก็บข้อมูลภาคสนาม มีระยะเวลาสั้นเกินไป
3. เนื่องจากเด็กกลุ่มนี้มีการเปลี่ยนที่อยู่บ่อย ดังนั้นการสร้างสัมพันธภาพจึงทำได้ยาก และยากในการสัมภาษณ์เด็กคนดังกล่าวซ้ำอีกครั้ง
4. เด็กกลุ่มนี้มักมีการติดสารระเหย จึงส่งผลต่อการตอบคำถามขณะสัมภาษณ์

บทที่ 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องความต้องการพื้นฐานของเด็กวัยรุ่นร่วร่อนในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงเป็นกรณีศึกษา โดยมีรายละเอียดต่อไปนี้

กรณีศึกษาที่ 1 : เอ็ม (นามสมมติ)

1. สภาพโดยทั่วไป

เด็กผู้ชาย อายุ 16 ปี ระดับการศึกษาชั้น ป.2 พออ่านออกเขียนได้บ้าง โดยภูมิลำเนาเดิมก่อนออกมาเร่ร่อน คือ จังหวัดอุดรธานี เอ็มเป็นลูกคนเดียว อาศัยอยู่กับพ่อและแม่ พ่อและแม่ประกอบอาชีพรับจ้าง ฐานะของครอบครัวค่อนข้างยากจนจึงทำให้ได้เรียนหนังสือแค่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในปัจจุบันอาศัยอยู่บริเวณลานพระรูปรัชกาลที่ 1

2. สาเหตุที่ออกมาเร่ร่อน

ตัดสินใจออกจากบ้านเนื่องจาก มีปัญหากับพ่อ โดยเอ็มถูกพ่อตีและไล่ออกจากบ้าน เนื่องจากพ่อเข้าใจว่าเอ็มขโมยเงินของพ่อ เมื่อตอนอายุประมาณ 12 ปี การที่พ่อไม่ไว้ใจทำให้เอ็มรู้สึกเสียใจมากและไม่อยากอาศัยอยู่กับพ่ออีกต่อไป ทุกวันนี้ก็ยังโกรธพ่ออยู่และไม่คิดจะกลับบ้าน เพราะชีวิตทุกวันนี้เอ็มรู้สึกว่ามีความสุขดี

3. วิธีการและปัญหาในการดำเนินชีวิต

ประกอบอาชีพรับจ้างเข็นรถขนของบริเวณปากคลองตลาด รายได้ไม่แน่นอน เงินที่หาได้ในแต่ละวันจะใช้เพื่อซื้ออาหาร เวลากลางวันส่วนมากเป็นเวลานอน กิจกรรมที่ทำส่วนใหญ่จะเตะฟุตบอลกับเพื่อนบริเวณลานพระรูป ปัญหาที่พบเป็นปัญหาเกี่ยวกับการเงินและความอดอยาก เพราะบางครั้งเงินที่ได้มาไม่พอใช้หรือบางวันไม่มีเงิน จึงไม่สามารถซื้ออาหารได้

4. ความต้องการทั้งในปัจจุบันและอนาคต

เอ็มต้องการความช่วยเหลือในเรื่องเงินเป็นอย่างมาก ส่วนในอนาคต เอ็มต้องการประกอบอาชีพที่ดี มีรายได้เยอะ จะได้มีชีวิตที่ดีขึ้น ไม่มีใครดูถูกอีกต่อไป ส่วนเรื่องเรียนต่อเอ็มไม่ได้คิดถึง

กรณีศึกษาที่ 2 : ชัย (นามสมมติ)

1. สภาพโดยทั่วไป

เด็กผู้ชาย อายุ 17 ปี ระดับการศึกษาชั้น ป.6 อ่านออกเขียนได้แต่ไม่คล่อง ภูมิลำเนาเดิมก่อนออกมาเร่ร่อนอาศัยอยู่ที่จังหวัดหนองคาย โดยอาศัยอยู่กับพ่อและแม่เลี้ยง แม่แท้ๆเสียชีวิตแล้ว มาอาศัยอยู่ที่ลานพระรุปรักษกาลที่ 1 นานเกือบ 2 ปีแล้ว

2. สาเหตุที่ออกมาเร่ร่อน

ทะเลาะกับแม่เลี้ยง พ่อเข้าข้างแม่เลี้ยง รู้สึกว่าพ่อไม่รักตนจึงหนีออกจากบ้าน ตอนอายุประมาณ 14 ปี โดยคิดจะออกมาทำงานหาเงินเลี้ยงตัวเอง สำหรับชัยแล้วการออกมาเร่ร่อนทำให้ชัยมีความสุขเพราะได้เจอกับเพื่อนๆ ที่เข้าใจกัน

3. วิธีการและปัญหาในการดำเนินชีวิต

เคยเร่ร่อนอยู่ที่หัวลำโพงมาก่อน แต่มีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนกลุ่มหนึ่ง จึงย้ายมาที่สะพานพุทธกับเพื่อนอีกคน ประกอบอาชีพรับจ้างเข็นรถขนของตรงปากคลองตลาด และเก็บแผงขายของตอนกลางคืนตรงสะพานพุทธ ได้เงินไม่แน่นอน 50-100 บาท เงินที่ได้ก็จะเอาไปซื้ออาหาร และนำไปเล่นเกมส์ เนื่องจากทำงานเวลากลางคืน ดังนั้นเวลากลางวันจึงเป็นเวลานอน กิจกรรมที่ทำส่วนใหญ่จะเป็นการเล่นเกมส์ที่ร้านเกมส์ และเดินเล่นที่ห้างสรรพสินค้ากับเพื่อนๆ ส่วนปัญหาที่ชัยมักจะเจอ คือการถูกจับ ชัยเคยถูกจับเข้าสถานสงเคราะห์มาแล้ว และหนีออกมาได้

4. ความต้องการทั้งในปัจจุบันและอนาคต

เนื่องจากที่บ้านฐานะค่อนข้างยากจนพ่อจึงให้ชัยเรียนแค่ชั้น ป.6 แล้วให้ออกมาทำงานหาเงินช่วยที่บ้าน ชัยจึงมีความต้องการที่จะศึกษาต่อ เพราะคิดว่าถ้าได้เรียนสูงๆ จะทำให้มีอาชีพที่ดี มีรายได้สูง และคนอื่นจะได้ไม่ดูถูก

กรณีศึกษาที่ 3 : อาร์ม (นามสมมติ)

1. สภาพโดยทั่วไป

เด็กผู้ชาย อายุ 13 ปี ระดับการศึกษาชั้น ป.1 แต่อ่านหนังสือไม่ออกและเขียนไม่ได้ ภูมิลำเนาเดิมก่อนออกมาเร่ร่อนอาศัยอยู่ที่จังหวัดนครสวรรค์ พ่อกับแม่หย่าร้างกัน อาร์มอาศัยอยู่กับแม่และพ่อเลี้ยง อาร์มมีน้องชาย 1 คน แต่น้องชายอาศัยอยู่กับพ่อ ฐานะที่บ้านปานกลาง พ่อเลี้ยงและแม่มีอาชีพค้าขาย ปัจจุบันอาศัยอยู่บริเวณสะพานพุทธ

2. สาเหตุที่ออกมาเร่ร่อน

พ่อเลี้ยงชอบดื่มเหล้า พอเมาก็ชอบเตะอาร์ม แม่ก็ไม่ช่วย ไม่อยากอยู่บ้านเพราะไม่อยากถูกทำร้ายอีก จึงหนีออกมาจากบ้าน พอดี หนีมากับเพื่อนอีกคน ออกมาจากบ้านได้ประมาณ 5 ปีแล้ว รู้สึกว่าตนคิดถูกที่หนีออกมา เพราะชีวิตในปัจจุบันมีความสุข มีอิสระ ไม่เคยคิดจะกลับบ้านเลย

3. วิธีการและปัญหาในการดำเนินชีวิต

ประกอบอาชีพรับจ้างเก็บแผงขายของตอนกลางคืน บางครั้งก็ขอเงินจากนักท่องเที่ยว ได้เงินประมาณ 50-100 บาทต่อวัน เงินที่หาได้จะเอาไว้ซื้ออาหาร ถ้าได้เยอะก็จะนำไปเที่ยวและเล่นเกมส์กับเพื่อนๆ อาร์มเป็นคนมีเพื่อนเยอะเนื่องจากอาร์มใช้ชีวิตเร่ร่อนมานานหลายปี แต่ปัญหาที่อาร์มเจอมาตลอด คือ ถูกตำรวจจับ อาร์มเคยเข้าสถานสงเคราะห์มาหลายครั้ง แต่ก็หนีออกมาทุกครั้ง เพราะไม่ชอบการการถูกควบคุม

4. ความต้องการทั้งในปัจจุบันและอนาคต

อาร์มไม่ต้องการเรียนต่อ แต่อาร์มอยากมีงานที่ดีทำ มีความต้องการเงินเพื่อนำมาใช้ซื้ออาหารและสิ่งของที่อยากได้ อยากมีชีวิตที่สบายขึ้นกว่าทุกวันนี้

กรณีศึกษาที่ 4 : ต้อม (นามสมมติ)

1. สภาพโดยทั่วไป

เด็กผู้ชาย อายุ 13 ปี ระดับการศึกษาชั้น ป.6 สามารถอ่านและเขียนได้ค่อนข้างดี ภูมิลำเนาเดิมก่อนออกมาเร่ร่อนอาศัยอยู่สมุทรปราการ มีบ้านแต่เป็นบ้านในชุมชน ส่วนใหญ่ที่บ้านจะไม่ค่อยมีคนอยู่ พ่อกับแม่ทำงานก่อสร้างจึงต้องเปลี่ยนที่ทำงานไปเรื่อยๆ มีพี่ชาย 1 คนแต่ก็ไม่ค่อยกลับบ้าน ดังนั้น ต้อมจึงอาศัยอยู่คนเดียวเป็นส่วนใหญ่ ทุกวันนี้บริเวณลานพระรูปรัชกาลที่ 1 เป็นที่อาศัยนอน

2. สาเหตุที่ออกมาเร่ร่อน

การที่ต้องอยู่คนเดียวทำให้ต้อมรู้สึกเหงา จึงออกจากบ้านมาหาเพื่อน การออกมาเร่ร่อนทำให้ต้อมมีเพื่อนเยอะ ได้ไปเที่ยวที่ต่างๆ กับเพื่อน ทำให้ไม่รู้สึกเหงาเหมือนเดิม มีความสุขมากกว่าเดิม

3. วิธีการและปัญหาในการดำเนินชีวิต

ต้อมเพิ่งออกมาจากบ้านได้ประมาณ 4 เดือน มาอยู่บริเวณสะพานพุทธเพราะมีเพื่อนชวนมา ประกอบอาชีพรับจ้างเอาพงมาลัยไปแขวนที่พระรูปรัชกาลที่ 1 เก็บพงมาลัยลงมาขายต่อ หรือไม่ก็ขอเงินจากนักท่องเที่ยว รายได้ไม่แน่นอนในแต่ละวัน เงินที่ได้ส่วนใหญ่จะเอาไปซื้ออาหาร และถ้าวันไหนได้เงินเยอะจะเอาเงินไปซื้อกาว ต้อมเป็นเด็กตัวเล็ก ดังนั้นจึงมักถูกเพื่อนๆ แกล้ง จนคิดอยากกลับบ้าน แต่ก็ไม่กลับเพราะที่บ้านก็ไม่มีใคร

4. ความต้องการทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ต้อมมีความต้องการเรื่องเงินมากในตอนี้ เขามองว่าเงินสำคัญที่สุดสำหรับเขาในเวลานี้ ส่วนในอนาคต ต้อมอยากมีครอบครัวที่อบอุ่น

กรณีศึกษาที่ 5 : โจ (นามสมมติ)

1. สภาพโดยทั่วไป

เด็กผู้ชาย อายุ 15 ปี ระดับการศึกษาชั้น ป.5 ภูมิลำเนาเดิมก่อนออกมาเร่ร่อนอาศัยอยู่ที่จังหวัดชลบุรี มีพี่น้อง 3 คน พ่อแม่มีอาชีพรับจ้าง ครอบครัวฐานะค่อนข้างยากจน ช่วงแรกที่ออกมาเร่ร่อนอาศัยอยู่ที่หัวลำโพง แต่มีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนที่นั่นจึงย้ายมาอยู่ที่สะพานพุทธ

2. สาเหตุที่ออกมาเร่ร่อน

ฐานะที่บ้านยากจนมาก อยากรได้เงิน เพื่อนชวนให้มาหางานทำในกรุงเทพฯ จึงหนีออกจากบ้านมาอยู่กับเพื่อน อยากรกลับบ้านแต่ไม่กล้า เพราะออกมาจากบ้านได้ประมาณ 3 ปีแล้ว คิดว่าพ่อคงโกรธที่ตนหนีออกมา

3. วิธีการและปัญหาในการดำเนินชีวิต

ชีวิตในตอนกลางวัน โจจะนอนกับเดินเที่ยวไปเรื่อยๆ กับเพื่อนอีกคน ส่วนเวลากลางคืนจะเป็นเวลาทำงาน โดยรับจ้างเข็นรถที่ปากคลอง หรือไม่ก็รับจ้างเก็บแผงขายของ เงินที่ได้เอาไว้ซื้ออาหารและซื้อกาง โจมักมีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนเรื่องขโมยของและเงิน

4. ความต้องการทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ความต้องการที่โจต้องการในปัจจุบันนี้คือ ความต้องการเรื่องการเงิน ส่วนความต้องการในอนาคตของโจ โจต้องการประกอบอาชีพที่มีรายได้สูง เพราะจะทำให้ตนไม่ถูกดูถูกจากคนอื่น ๆ

กรณีศึกษาที่ 6 : ต้น (นามสมมติ)

1. สภาพโดยทั่วไป

เด็กผู้ชาย อายุ 12 ปี ระดับการศึกษาชั้น ป.6 ภูมิลำเนาเดิมก่อนออกมาเร่ร่อนอาศัยอยู่ที่จังหวัดสุรินทร์ อาศัยอยู่กับตาและยายที่มีอาชีพทำนา พ่อแม่เข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ แต่ไม่เคยกลับไปบ้านเลยนับแต่วันที่ออกไปทำงาน ปัจจุบันอาศัยบริเวณลานพระรูปรัชกาลที่ 1 เป็นที่พักอาศัย

2. สาเหตุที่ออกมาเร่ร่อน

ฐานะที่บ้านยากจน จึงอยากออกมาทำงานหาเงินเอง ไม่อยากเป็นภาระให้ตากับยาย อีกทั้งยังอยากมาตามหาพ่อแม่ที่กรุงเทพฯ ด้วย

3. วิธีการและปัญหาในการดำเนินชีวิต

ต้นออกมาจากบ้านได้ประมาณ 3 เดือน มาอยู่บริเวณสะพานพุทธเพราะมีเพื่อนชวนมา ประกอบอาชีพรับจ้างเอาพงมาลัยไปแขวนที่พระรูปรัชกาลที่ 1 รายได้ไม่แน่นอนแล้วแต่เขาจะให้ เงินที่ได้ก็เอาไว้ซื้ออาหาร เวลาว่างชอบเดินไปเรื่อยๆ ไปตามที่ต่างๆ เผื่อว่าจะเจอพ่อกับแม่ ปัญหาที่ต้นเจอในการออกมาเร่ร่อนคือปัญหาเรื่องอาหารการกินและเรื่องเงิน แต่ต้นก็ไม่คิดจะกลับบ้านไปหาตา ยาย เพราะที่บ้านก็ยากจนและอดอยากเหมือนๆ กับที่เป็นอยู่ตอนนี้

4. ความต้องการทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ต้นอยากได้รับความช่วยเหลือในเรื่องการเงิน ที่จะนำไปซื้ออาหาร และในอนาคตต้นอยากจะมีอาชีพที่มั่นคง และมีครอบครัวที่อบอุ่น

กรณีศึกษาที่ 7 : โก่อี (นามสมมติ)

1. สภาพโดยทั่วไป

เด็กผู้ชาย อายุ 14 ปี ไม่ได้เรียนหนังสือ ภูมิลำเนาเดิมก่อนออกมาเร่ร่อนอาศัยอยู่ที่จังหวัด นครราชสีมา พ่อแม่เลิกกัน โก่อีอาศัยอยู่กับยาย แต่ตอนนี้ยายเสียชีวิตแล้ว เริ่มแรกโก่อีอาศัยอยู่ที่หมอชิต ต่อมาก็ย้ายมาที่สถานีรถไฟหัวลำโพง แล้วก็ย้ายไปเรื่อยๆ เพราะต้องหนีตำรวจ เพิ่งมาอยู่ตรงลาน พระปฐมภักทที่ 1 ได้ไม่นาน

2. สาเหตุที่ออกมาเร่ร่อน

หลังจากยายเสียชีวิต โก่อีต้องอยู่คนเดียว ต่อมาเพื่อนชวนให้เข้ามาในกรุงเทพฯ มาหางานทำ ด้วยกัน จึงออกมาจากบ้าน ถึงวันนี้ก็ออกมาจากบ้านได้ประมาณ 5 ปี

3. วิธีการและปัญหาในการดำเนินชีวิต

เริ่มต้นด้วยการประกอบอาชีพขอทานและเก็บขยะขาย ส่วนอาชีพที่ทำตอนนี้ คือ รับจ้างนำ พวงมาลัยขึ้นไปแขวนที่พระรูปและรับจ้างทั่วไป ได้เงินวันละประมาณ 50-150 บาท เงินที่ได้ส่วนใหญ่ โก่อีจะนำไปซื้ออาหารและซื้อกาง บางครั้งมีการนำเงินไปเล่นเกมส์กับเพื่อนๆ โก่อีเป็่อการถูกจับเพราะถูก จับมาหลายครั้งแล้ว

4. ความต้องการทั้งในปัจจุบันและอนาคต

โก่อีต้องการให้ช่วยเรื่องเงินมากที่สุด เพราะเมื่อไม่มีเงินโก่อีก็จะไม่มีอาหารทาน ส่วนในอนาคต ยังไม่คิดว่าต้องการอะไร ทุกวันนี้มีความสุขดี มีอิสระ อยากทำอะไรก็ได้ทำ มีเพื่อน ไม่เหงา

กรณีศึกษาที่ 8 : เอ้ (นามสมมติ)

1. สภาพโดยทั่วไป

เด็กผู้หญิง อายุ 13 ปี เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภูมิลำเนาเดิมก่อนออกมาเร่ร่อนอาศัยอยู่ในชุมชนแออัดในกรุงเทพฯ อยู่กับพ่อแม่และน้องสาว ครอบครัวมีฐานะยากจน ออกมาเร่ร่อนเป็นเวลา 5 เดือน โดยอาศัยอยู่บริเวณสะพานพุทธ

2. สาเหตุที่ออกมาเร่ร่อน

เนื่องจากครอบครัวมีฐานะยากจน จึงออกมาเร่ร่อนขอทานหาเงินใช้เอง ช่วงแรกๆ ที่ออกมาเร่ร่อนขอทานนั้น เอ้เดินทางกลับบ้านบ้าง แต่ปัจจุบันไม่ได้กลับบ้านมาเป็นเวลาประมาณ 5 เดือนแล้ว

3. วิธีการและปัญหาในการดำเนินชีวิต

เอ้ประกอบอาชีพขายพวงมาลัยและรับจ้างทั่วไป ได้เงินวันละประมาณ 50-100 บาท เงินที่ได้ส่วนใหญ่เอ้ใช้ซื้อข้าว และใช้เกี่ยวกับเพื่อนๆ ถ้าได้เยอะจะเอาไปซื้อของใช้ที่อยากได้ เช่น กีบติดผม ปัญหาที่เอ้เจอมักจะเป็นเรื่องการถูกจับ เพราะตำรวจคิดว่าเอ้ทำอาชีพขายบริการ

4. ความต้องการทั้งในปัจจุบันและอนาคต

เอ้ต้องการให้คนในสังคมมองตนในแง่ดี ไม่อยากให้มองว่าตนทำงานผิดกฎหมาย ไม่อยากให้ดูถูกกัน ในอนาคตนั้น เอ้อยากมีครอบครัวที่มีความสุข มีอาชีพที่มั่นคง และมีรายได้มากๆ

กรณีศึกษาที่ 9 : นก (นามสมมติ)

1. สภาพโดยทั่วไป

เด็กผู้หญิง อายุ 14 ปี เรียนหนังสือชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภูมิลำเนาเดิมก่อนออกมาเร่ร่อนอาศัยอยู่ที่เชียงใหม่ พ่อแม่เลิกกัน อยู่กับแม่และพ่อเลี้ยง ออกมาจากร้านได้ประมาณ 2 ปี ตอนแรกอยู่ที่หมอชิต ต่อมาเพื่อนที่เจอที่หมอชิตชวนให้มาอยู่ที่สะพานพุทธด้วยกัน

2. สาเหตุที่ออกมาเร็วร้อน

พ่อเลี้ยงจะเข้มขื่น เมื่อบอกแม่ แม่ก็ดูดำต่อว่าอย่างรุนแรง คิดว่าถ้าอยู่ต่อไปตนเองคงไม่ปลอดภัย จึงหนีออกมาจากบ้าน ครั้งแรกพ่อเลี้ยงกับแม่ตามกลับได้ พอหนีออกมาอีกครั้งจึงหนีมากรุงเทพฯ เพราะไกลบ้านมากพ่อเลี้ยงและแม่จะได้ตามหาไม่เจอ

3. วิธีการและปัญหาในการดำเนินชีวิต

ช่วงกลางวันมักจะนอน ส่วนตอนกลางคืนมักจะออกไปทำงานรับจ้างที่ร้านอาหารกับเพื่อน ได้ค่าจ้างวันละ 50-100 บาท แต่ไม่ใช่รายได้ที่แน่นอน เงินที่ได้ส่วนมากมักจะเอาไปซื้ออาหาร ใช้เที่ยวตามห้างสรรพสินค้า บางครั้งจะเก็บเงินไว้ซื้อเสื้อผ้าหรือของใช้ที่อยากได้ แต่นักมักจะทะเลาะกับเพื่อน เรื่องการขโมยเงินและของใช้

4. ความต้องการทั้งในปัจจุบันและอนาคต

นกออยากเรียนต่อ สาเหตุที่นึกไม่ได้เรียนต่อก็เพราะนกอหนีออกมาจากบ้าน แต่จริงๆ แล้วนกอชอบเรียนหนังสือมาก ในอนาคตนกออยากจะมีงานดีๆ ทำ จะได้มีเงิน มีบ้านอยู่ มีครอบครัวอบอุ่น ไม่ต้องใช้ชีวิตเร็วร้อนอีกต่อไป

กรณีศึกษาที่ 10 : โบว์ (นามสมมติ)

1. สภาพโดยทั่วไป

เด็กผู้หญิง อายุ 14 ปี เรียนหนังสือถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภูมิลำเนาเดิมก่อนออกมาเร็วร้อนอาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ ในชุมชน โบว์อาศัยอยู่กับแม่ 2 คน พ่อเสียชีวิตแล้ว แม่ทำอาชีพรับจ้าง รายได้น้อย ฐานะทางบ้านค่อนข้างยากจน หนีออกจากบ้านมาประมาณ 2 ปี ปัจจุบันอาศัยอยู่บริเวณสะพานพุทธ

2. สาเหตุที่ออกมาเร่ร่อน

แม่ดู ชอบดีและต่อว่ารุนแรง ชอบบังคับให้ทำตามที่แม่ต้องการ รู้สึกว่าแม่ไม่เข้าใจตนเอง รู้สึกเบื่อเลยหนีออกจากบ้าน เพราะออกมาอยู่เองแล้วไม่ต้องมีใครมาบังคับ มีอิสระ มีความสุขกว่าอยู่บ้าน

3. วิธีการและปัญหาในการดำเนินชีวิต

อาชีพที่ทำนั้น ในตอนกลางวันจะขายพวงมาลัยตรงลานพระรูป กลางคืนจะออกไปทำงานตามร้านอาหาร รับจ้างล้างจาน ได้เงินวันละประมาณ 50-100 บาท เงินที่ได้ส่วนใหญ่ใช้ซื้ออาหาร บางครั้งก็ซื้อกาวมาดมบ้าง และจะใช้เกี่ยวกับเพื่อน ปัญหาในการเร่ร่อนของโบว์คือ การถูกตำรวจจับ เพราะคิดว่ามาขายบริการ

4. ความต้องการทั้งในปัจจุบันและอนาคต

โบว์ต้องการความช่วยเหลือเรื่องเงิน โบว์ต้องการมีบ้านอยู่ อยากได้เสื้อผ้าใหม่ๆ สวยๆ ส่วนในอนาคตโบว์ต้องการมีอาชีพที่ดี มีมั่นคง มีรายได้จำนวนมาก

ผลการศึกษา

วิเคราะห์ตามประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. สภาพโดยทั่วไป

เด็กเร่ร่อนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีระดับการศึกษาไม่เกินระดับประถมศึกษา และจำนวน 8 คน มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ต่างจังหวัด โดยปีนจังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ สถานะทางบ้านยากจนและมักมีปัญหาเกี่ยวกับสมาชิกในครอบครัว ระยะเวลาที่ออกมาเร่ร่อนส่วนมากเป็นเด็กที่ใช้ชีวิตเร่ร่อนมานานกว่า 2 ปี แต่ก็มีส่วนหนึ่งที่เพิ่งออกมาใช้ชีวิตเร่ร่อนได้ไม่ถึงปี

2. สาเหตุที่ออกมาเร่ร่อน

สาเหตุที่พบบมากที่สุดที่ผลักดันให้เด็กกลายเป็นเด็กเร่ร่อน คือ ปัญหาครอบครัว จำนวน 6 คน และรองลงมาคือ ปัญหาความยากจน 4 คน โดยเด็กกลุ่มนี้รู้สึกมีความสุขและพึงพอใจกับชีวิตเร่ร่อน มากกว่าจะคิดกลับไปหาครอบครัว

3. วิธีการและปัญหาในการดำเนินชีวิต

เด็กเร่ร่อนกลุ่มนี้อาศัยอยู่บริเวณสะพานพระพุทธยอดฟ้า โดยเป็นทั้งสถานที่อาศัยหลับนอน และสถานที่ทำมาหากิน เด็กกลุ่มนี้หาเงินโดยการประกอบอาชีพรับจ้าง และทุกคนนำเงินที่ได้มาใช้จ่ายในเรื่องของอาหารเป็นหลัก รองลงมามักใช้ในการเล่นเกมส์และเที่ยวเตร่เป็นจำนวน 6 คน มีบ้างที่นำไปใช้ในการซื้อสารเสพติด ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในเรื่องเพื่อน อาจมีบ้างเรื่องการลักขโมยเงินและของซึ่งกันและกัน แต่ปัญหาที่เด็กเร่ร่อนพบมากที่สุด คือเรื่องการถูกจับ

4. ความต้องการทั้งในปัจจุบันและอนาคต

- ความต้องการทั่วไปในการดำเนินชีวิต เด็กเร่ร่อนมีความต้องการเรื่องเงิน เพื่อนำไปสู่อุปโภคบริโภค 4 ในการดำเนินชีวิต ไม่ว่าจะเป็นอาหาร ที่อยู่ หรือเสื้อผ้า

- ความต้องการทางอาชีพ เด็กเหล่านี้มีความต้องการที่จะมีอาชีพที่ดีและมั่นคงในอนาคต เพื่อให้พวกเขาได้รับการยอมรับจากคนในสังคม สามารถมีครอบครัวที่มีความสุขได้

- ความต้องการทางจิตใจ เด็กเร่ร่อนเป็นกลุ่มที่รักอิสระ ไม่ต้องการถูกควบคุมหรือบังคับ พวกเขาไม่ชอบการถูกจับกุม และไม่ต้องการให้มีการจับกุมพวกเขา พวกเขาอยากออกมาเร่ร่อนไม่ใช่เรื่องที่ผิด

- ความต้องการทางความรู้ มีเด็กจำนวนหนึ่งที่ต้องการศึกษาต่อ เพราะเขาเชื่อว่าการศึกษาที่สูงจะทำให้เขามีอนาคตที่ดีขึ้น

บทที่ 4

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง ความต้องการพื้นฐานของเด็กวัยรุ่นเร่ร่อนในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาความต้องการพื้นฐาน 4 ด้าน คือด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์บุคลิกภาพ และสังคม ของเด็กเร่ร่อนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาที่ได้จากการสัมภาษณ์เด็กเร่ร่อนที่อาศัยอยู่บริเวณสะพานพุทธ จำนวน 10 คน ที่มีอายุระหว่าง 12-18 ปี โดยแบ่งเป็น เด็กเร่ร่อนชาย 7 คน และเด็กเร่ร่อนหญิง 3 คน สามารถสรุปประเด็นเรื่องความต้องการพื้นฐานได้แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ความต้องการพื้นฐานของเด็กวัยรุ่นเร่ร่อน ด้านร่างกาย

เด็กเร่ร่อนที่พบในการศึกษาค้างนี้ 7 ใน 10 คน มีปัญหาในเรื่องสุขภาพอนามัยและโภชนาการ ซึ่งปัญหาที่เห็นได้ชัดนั้นคือ เด็ก 5 คน การเป็นโรคขาดสารอาหาร ร่างกายแคระแกร็น ไม่เจริญเติบโตตามเกณฑ์ เพราะการหาเลี้ยงชีพของเด็กเหล่านี้ไม่สามารถหารายได้ให้เพียงพอกับการตอบสนองความต้องการของร่างกายได้ จึงส่งผลให้เด็กเร่ร่อนมีความต้องการในเรื่องของอาหาร และเงินที่จะนำมาซึ่งอาหารเป็นอย่างมาก อีกทั้งยังพบว่าเด็กเร่ร่อนมีปัญหาเรื่องโรคผิวหนังจำนวน 6 คน ซึ่งเกิดจากความสกปรกที่มาจากสถานที่อยู่อาศัยและเสื้อผ้าที่ไม่สะอาดและไม่ถูกสุขอนามัย ดังนั้น ความต้องการเรื่องปัจจัย 4 ในด้านอื่นๆ อันได้แก่ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่มและยารักษาโรค จึงเป็นความต้องการที่เด็กเร่ร่อนต้องการจะได้รับการตอบสนองเช่นกัน

ความต้องการที่กล่าวมาข้างต้น ถือว่าเป็นความต้องการพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาตามวัยของมนุษย์ทุกคน ที่จะต้องได้รับการตอบสนองความต้องการในด้านร่างกาย เพื่อจะสามารถพัฒนาไปในขั้นอื่นต่อไปได้

2. ความต้องการพื้นฐานของเด็กวัยรุ่นเร่ร่อน ด้านสติปัญญา

เด็กเร่ร่อนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาค้างนี้ เป็นเด็กในวัยเรียนทั้งสิ้น แต่เด็กกลุ่มนี้ทุกคนกลับขาดโอกาสที่จะได้รับการศึกษาเล่าเรียนตามวัย รวมทั้งขาดโอกาสที่จะได้รับการศึกษาสมบูรณ์ตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับตามกฎหมาย แต่การขาดโอกาสดังกล่าวส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากฐานะทางครอบครัวที่ยากจน ทำให้ไม่สามารถเรียนต่อได้ หรืออาจเกิดจากปัญหาครอบครัวที่ผลักดันให้เด็กต้องออกจากบ้าน และไม่ได้รับการศึกษาต่อ ซึ่งการขาดโอกาสศึกษาต่ออันไม่ได้เกิดจากตัวเด็กเองที่ไม่ชอบเรียน

หนังสือ หรือมีประสบการณ์ที่ไม่ดีกับโรงเรียน ดังนั้น เด็กกลุ่มนี้จึงมีความต้องการที่จะศึกษาต่อ อีกทั้งในวัยนี้เป็นวัยที่กำลังเตรียมตัวก้าวเข้าสู่การประกอบอาชีพ ความรู้จากการศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ใช้ในการเลือกอาชีพที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิต เพื่อการก้าวเข้าสู่พัฒนาการเรื่องดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ความต้องการพื้นฐานของเด็กวัยรุ่นเร่ร่อน ด้านอารมณ์ บุคลิกภาพ

เนื่องจากเด็กเร่ร่อนในการศึกษาคั้งนี้ 6 ใน 10 คน มีสาเหตุของการออกจากบ้านมาเร่ร่อนโดยการผลักดันจากปัญหาครอบครัวเป็นหลัก ซึ่งปัญหาส่วนมากเกิดจากการไม่เข้าใจกันระหว่างพ่อแม่ผู้ปกครองและตัวเด็ก ดังนั้นเด็กทุกคนจึงรู้สึกพึงพอใจกับการออกมาเร่ร่อน เพราะ การออกมาเร่ร่อนทำให้เด็กได้เจอกับเด็กคนอื่นที่มีประสบการณ์คล้ายคลึงกัน ดังนั้นจึงเหมือนได้เจอกับเพื่อนที่เข้าใจตนเอง และช่วยทำให้ความรู้สึกโดดเดี่ยวของตนเองลดลงไป นอกจากนั้นการออกมาเร่ร่อนทำให้พวกเขาสามารถจะคิด หรือทำทุกสิ่งทุกอย่างได้ตามที่ตนเองต้องการ โดยไม่มีใครมาควบคุมหรือบังคับ เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่รักอิสระ ต้องการมีอิสระทั้งทางด้านจิตใจอารมณ์จากพ่อแม่และผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิด แต่วิถีชีวิตก่อนหน้าที่จะออกมาเร่ร่อนนั้นไม่สนับสนุนความต้องการดังกล่าว ดังนั้น วิถีชีวิตเร่ร่อนจึงเป็นสิ่งที่ตอบสนองความต้องการที่เด็กกลุ่มนี้แสวงหา

4. ความต้องการพื้นฐานของเด็กวัยรุ่นเร่ร่อน ด้านสังคม

เด็กเร่ร่อนจำนวนถึง 5 คน มองว่าสังคมไม่ยุติธรรมสำหรับพวกเขา เด็กกลุ่มนี้รับรู้ได้ว่าคนในสังคมไม่ยอมรับที่พวกเขาเป็นเด็กเร่ร่อน อีกทั้งยังไม่ให้ออกาสกับพวกเขา ในทางตรงกันข้ามกลับมองพวกเขาในแง่ร้าย ดูถูกเหยียดหยามและคอยแต่จะเอาไรดเอาเปรียบ แต่สิ่งที่เด็กกลุ่มนี้มองว่าจะเป็นตัวกลางที่ทำให้คนในสังคมยอมรับพวกเขานั้นก็คือ การมีอาชีพที่มั่นคงและอาชีพที่เป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งเป็นอาชีพที่นำมาซึ่งรายได้จำนวนมาก และรายได้ที่มากนี้เองที่จะทำให้พวกเขาได้รับการยอมรับจากคนในสังคมมากยิ่งขึ้น ดังนั้น ความต้องการในด้านอาชีพ จึงกลายเป็นความต้องการที่เด็กเร่ร่อนมีความต้องการได้รับการตอบสนองเป็นอย่างมากด้านหนึ่ง

ดังนั้น จากผลการวิจัยจึงแสดงให้เห็นว่า เด็กวัยรุ่นเร่ร่อนเหล่านี้มีความต้องการความต้องการพื้นฐานทั้ง 4 ด้าน คือด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์บุคลิกภาพ และสังคม เพื่อที่จะทำให้เขามีพัฒนาการด้านต่างๆ ได้ตรงตามวัยของพวกเขาอย่างเต็มที่

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการพื้นฐาน 4 ด้าน คือด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์บุคลิกภาพ และสังคม ของเด็กเร่ร่อนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง

เด็กเร่ร่อนชายหญิง จำนวน 10 คน อายุระหว่าง 12-18 ปี ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร เลือกสุ่มจากเด็กเร่ร่อนที่อาศัยอยู่บริเวณสะพานพุทธ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

วิธีดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ดังนี้

1. ในการสัมภาษณ์ ใช้รูปแบบการสัมภาษณ์ที่ไม่เป็นทางการ โดยในการสัมภาษณ์จะไม่มี การบันทึกเสียง เพื่อเด็กจะได้ให้ความร่วมมือและไม่เกิดความไม่ไว้วางใจ
2. มีการสังเกตร่วมกับการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนาข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลรายกรณี พบว่า ความต้องการพื้นฐานที่เด็กต้องการมากที่สุด คือ ความต้องการด้านการเงิน รองลงมาคือ ความต้องการด้านอาชีพ นอกจากนี้ยังมีความต้องการพื้นฐานด้านอื่น ได้แก่ ด้านการยอมรับจากสังคม ด้านปัจจัย4 ด้านการศึกษา และด้านครอบครัว

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในกรณีดังกล่าว เนื่องจากข้อจำกัดเรื่องระยะเวลาในการลงพื้นที่จริง ทำให้ในการศึกษาครั้งนี้ การเข้าถึงข้อมูลหรือผู้ให้ข้อมูลทำได้ค่อนข้างยาก และข้อมูลที่ได้อาจยังไม่มีความชัดเจนมากพอ
2. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบกรณีศึกษาเพียงบริเวณเดียว ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาในบริเวณอื่นๆ เพิ่มเติม ว่าผลการศึกษาที่ได้จะมีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร เพื่อจะได้นำไปขยายผลและใช้ประโยชน์ในการวางแผนทางการให้ความช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
3. ควรมีการศึกษาในประเด็นอื่นๆ เกี่ยวกับเด็กเร่ร่อนมากขึ้น เช่น ประเด็นเกี่ยวกับสิทธิต่างๆ ที่เด็กเร่ร่อนควรจะได้รับ เป็นต้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กรมประชาสัมพันธ์. (2538). รายงานการวิจัย สาเหตุ ปัญหา และความต้องการของเด็กเร่ร่อนขอทาน.

กรุงเทพมหานคร: กองวิชาการแผนงาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม.

ไกรวุฒิ วัฒนสิน. (2536). การศึกษาเครือข่ายทางสังคมของเด็กเร่ร่อน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.

ไตรรัตน์ ฟ้าปกาสิต. (2543). วิถีชีวิตและโลกทัศน์ของเด็กเร่ร่อนในกรุงเทพมหานคร: ศึกษากรณี

บริเวณสถานีรถไฟกรุงเทพ (หัวลำโพง). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์. (2539). เด็กเร่ร่อนในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นภมณฑล สิบหมื่นเปี่ยม. (2535). รูปแบบของการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนในประเทศไทย: การศึกษาแบบ
เคสฟาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์และคณะ. (2522). ความต้องการพื้นฐานและความสนใจในอาชีพของเด็กวัยรุ่น
เร่ร่อน. รายงานการวิจัยกองสงเคราะห์เด็กและเยาวชน กรมประชาสงเคราะห์. (อัคราเนนา).

วัลลภ ตั้งคณานุรักษ์. (2535). เด็กเร่ร่อน ปัญหาและทางออก. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก.

วัลลภ ตั้งคณานุรักษ์. (2535). เด็กที่ถูกลี้มในสังคมไทย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัลลภ ตั้งคณานุรักษ์. (2538). ครูหุຍกับเด็กเร่ร่อน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก.

สมพงษ์ จิตระดับ. (2540). วัฒนธรรมเด็กเร่ร่อนในท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

สายสุรี จิตติกุล, ธรรมรักษ์ การพิสิษฎ์ และ วัลลภ ตั้งคณานุรักษ์. (2535). เด็กเร่ร่อนในสังคมไทย.

กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก.

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ. (2535). รายงานการสัมมนาระดับชาติ
เรื่อง เด็กเร่ร่อน (16-18 มกราคม 2534). กรุงเทพมหานคร: อัมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป จำกัด.

สำนักงานสวัสดิการสังคม. (2536). รายงานผลการศึกษา เรื่อง เด็กเร่ร่อนในเขตกรุงเทพมหานคร.

กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายแผนงาน กองสังคมสงเคราะห์.

- สุทธิลักษณ์ ไชยเมือง. (2544). *ปัญหาและความต้องการของเด็กเร่ร่อนในเขตเทศบาลอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุนันทา เสียงไทย และคณะ. (2531). *โครงการวิจัยสมบูรณแบบ เรื่อง เด็กและเยาวชนเร่ร่อนจรจัด: สภาพปัญหา สาเหตุและแนวทางแก้ไข. เสนอต่อมูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็กและสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์*.
- สุรางค์ ได้วตระกูล. (2533). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Adams, J. F. (1973) *Understanding adolescence: current developments in adolescent psychology*. (2nd ed.) Boston: Allyn and Bacon.
- Francis, A., Kom, B. (2004). Street children of Bombay: their stresses and strategies of coping. *Children and Youth Services Review*, 26, 853-871.
- Havighurst, R. J. (1991). *Society and Education* (8th ed.). Boston: Allyn and Bacon
- Matchinda, B. (1999). The impact of home background on the decision of children to run away: the case of Yaounde City street children in Cameroon. *Journal of Child abuse and Neglect*, 23, 245-255.
- Medinnus, G. R. (1969). *Child & Adolescent psychology: behavior and development*. New York: John Wiley & Sons.
- McCandless, B. R., Evans, E. D. (1978). *Children and Youth: psychosocial development*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- McDonald, F. J. (1967). *Educational Psychology* (2nd ed.). California: Wadsworth
- Morse, W. C., Wingo, G. M. (1962). *Psychology and Teaching* (2nd ed.). University of Michigan
- Plummer, M. L., Kudrati, M., Yousif, N. D. (2007). Beginning street life: factors contributing to children working and living on the street of Khartoum, Sudan. *Children and Youth Services Review*, 29, 1520-1536.

ภาคผนวก

แนวคำถามในการสัมภาษณ์

1. สภาพโดยทั่วไปเกี่ยวกับเด็ก
  - 1) ประวัติภูมิหลัง ความเป็นมา เช่น ชื่อ อายุ ที่อยู่ การศึกษา ภูมิลำเนา
  - 2) สภาพในปัจจุบันของเด็ก
2. กระบวนการเข้าสู่การเป็นเด็กเร่ร่อน
  - 1) สาเหตุที่มาเป็นเด็กเร่ร่อน
  - 2) ความพึงพอใจของการออกมาเร่ร่อน
3. วิธีการดำเนินชีวิต
  - 1) อาหารการกิน
  - 2) ที่อยู่อาศัยหลับนอน
  - 3) กลุ่มเพื่อน ความสัมพันธ์ในกลุ่ม
  - 4) กิจกรรมที่ทำ
  - 5) วิธีการหาเงิน และการใช้จ่ายเงินที่ได้มา
  - 6) ปัญหาในการดำเนินชีวิต
4. ความต้องการ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต
  - 1) ความต้องการทั่วไปในการดำเนินชีวิต (ร่างกาย)
  - 2) ความต้องการทางอาชีพ (สังคม)
  - 3) ความต้องการทางจิตใจ (อารมณ์)
  - 4) ความต้องการทางความรู้ (สติปัญญา)